πρόνοιαν τῶν παραταγῶν. ἂν δὲ ὀπλανδρήσωσιν οἱ ἐχθροὶ καὶ ἄρξωνται φεύγειν, τότε
ἐσὺ αὐτὸς καὶ αἱ δύο παραταγαὶ αἱ οὖσαι μετὰ σοῦ, παραξέται διδόναι βοήθειαν τοῖς
μαχομένοις. ἂν δὲ ἔχωσιν ἀρχηδίτας πολλοὺς οἱ ἐχθροί, καὶ ἔλθωσιν οἱ ἀρχηδίται
κυκλῶσαι τοὺς ὑμετέρους, παράγγελλον τῷ λαῷ τοῦ μὴ καταδιώκειν αὐτούς. ἀλλὰ διὰ
τοξείας οἱ τοξόται, ἵνα ἀποδιώκωσιν αὐτούς. ἂν δὲ καὶ αἱ τῶν ἐχθρῶν παραταγαὶ
κυκλωθῶσι γύρωθεν παρὰ τῶν ἡμετέρων παραταγῶν ἁρμόζει ἐλθεῖν εἰς βοή-
θειαν καὶ αὐτοὺς τοὺς φύλακας τοῦ τούλδου διὰ τὸ μὴ εἶναι τινὰς δυναμένους κλασ-
ματίσαι τὸ τοῦλδον. ὅλαι αἱ παραταγαὶ τῶν πολεμιστῶν τοῦ καβαλλαρικοῦ στρα-
τοῦ, ὡς ἐγράψαμεν αὐτὰς ἐνταῦθα. γίνονται χιλιάδες ἕξ. ἂν ἐστὶ περισσότερος ὁ
στρατὸς ἡμῶν. αἱ μὲν παραταγαὶ ὡς ἔσω μὲν ὧδε, ὀφείλουσι γενέσθαι ἀνελιξεῖς
καὶ τὸ πλάτος αὐτῶν πλέον τῶν πεντακοσίων ἀνδρῶν, μὴ ἔσω. τὸ δὲ μέτωπον καὶ τὸ ἔκταμα τῶν
παραταγῶν, γενέσθω πρὸς τὴν ποσότητα τοῦ λαοῦ. καὶ ἂν ὑπάρχῃ περισσότερος ὁ εἰρη-
μένος λαός. διαμέριζον αὐτὸν εἰς τὰς παραταγὰς καὶ ποίει προσθήκην εἰς αὐτάς. καὶ
γίνεται μακρότερον τὸ μέτωπον καὶ τὸ ἔκταμα αὐτῶν. ἁρμόζει δὲ πρῶτον ἵνα μαν-
θάνῃς διὰ κατασκόπων καὶ δεσμίων καὶ προσφύγων, πόσον λαὸν καὶ ποταπὸν ἔχουσιν
οἱ ἐχθροί. καὶ ποία, καὶ πῶς ἐστὶν ἡ ἐξόπλισις τῶν ἁρμάτων αὐτῶν. καὶ ἂν περισσεύῃ ὁ στρα-
τὸς τῶν πολεμίων καὶ εἰς τὸ καβαλλαρικὸν καὶ εἰς τὸ πεζικὸν τοῦ ἡμετέρου φεύ-
γειν τοὺς δημοσίους πολέμους. καὶ μετὰ ἐπιτηδεύσεως καὶ ἐγκρυμμάτων, ἀγωνίζου κλασ-
ματίζειν τοὺς ἐχθρούς. τότε γὰρ ἁρμόζει ἐπιζητεῖν τοὺς δημοσίους πολέμους, ὅταν καὶ μίαν
καὶ δευτέραν καὶ τρίτην μετὰ τῆς βοηθείας τοῦ θεοῦ τραπῶσιν οἱ ἐχθροί, καὶ κλασματί-
ζουσιν καὶ δειλοιανδρίσωσι καὶ θαρσοποιηθῇ ὁ ἡμέτερος λαός, καὶ διεγερθῇ ἡ ἀνδρία
αὐτῶν. καὶ γὰρ ὀφείλομεν φεύγειν τὸν δημόσιον πόλεμον, οὐ μόνον ἂν ἔχωσιν οἱ ἐχθροὶ πε-
ρισσοτέραν δύναμιν παρ' ἡμᾶς, ἀλλὰ καὶ ἐξ ἴσου τῆς ἡμετέρας ἔχωσι δύναμιν. καὶ τότε ὀφεί-
λομεν φεύγειν ὡς εἴρηται τὸν δημόσιον πόλεμον. ἕως ἡ τοῦ θεοῦ εὐσπλαγχνία διὰ τῶν
πρεσβειῶν τῆς παναχράντου θεοτόκου καταπεμπομένη. δώσῃ νίκην τῷ λαῷ ἡμῶν, καὶ μί-
αν καὶ δευτέραν καὶ τρίτην. ἀπὸ τότε γὰρ ἂν ὦσι διπλοῖ οἱ ἐχθροὶ πρὸς τὸν ἡμέτερον
λαὸν καὶ τριπλοῖ. οὐκ ὀφείλομεν φοβεῖσθαι, καὶ ὑποστέλλεσθαι αὐτοὺς διὰ τὴν ἀσφά-
λειαν καὶ ὀχυρότητα τῶν πεζικῶν καὶ καβαλλαρικῶν παραταγῶν ὑμῶν. ἐν-
ταῦθα ἐγράψαμεν. εἰ δὲ τὸ πεζικὸν ἡ μὲν οὐκ ἀρκεῖ συσταθῆναι εἰς δώδεκα χιλιά-
δας. ἐξ ἀνάγκης ἔκβαλλον ἕνα δροῦγγον τὸν ὄντα εἰς τὴν οὐρὰν τῶν σκουταρίων.
καὶ τὸν ἄλλον ἕνα δροῦγγον τῶν τοξοτῶν. καὶ ἔκβαλλον αὐτοὺς ἀπὸ τῶν δώδεκα πα-
ραταγῶν. ἐκ μιᾶς ἑκάστης ἄνδρας διακοσίους, πρὸς τὸ εἶναι ὁμοῦ τοὺς ἐκβαλ-
λομένους ἐκ τῶν δώδεκα παραταγῶν ἀπὸ ἀνδρῶν πεντακοσίων δύο σκουταρίων καὶ
δύο τοξοτῶν. καὶ ὄπισθεν πάλιν ἑνὸς σκουταρίου. εἶτα χώρισον ἐξ αὐτῶν καὶ σύ-
στησον τοὺς μεναυλάτους καὶ τοὺς τοξότας καὶ τοὺς ῥιπταρίστας καὶ τοὺς σφενδοβολίστας
καθὼς ἀνωτέρω εἴπομεν καὶ ἐξεθήκαμεν, σύνταξον αὐτούς. τὰ δὲ διαχωρίσματα
τῶν τοιούτων πεζικῶν παραταγῶν, ποίησον πλατύτερα πρὸς τὸ χωρεῖν αὐτὰ ἀπὸ
ὀκτὼ καβαλλαρίων, εἰς τὸ περιπατεῖν αὐτοὺς μετὰ τάξεως εἴσω. εἰ ἄρα καὶ ἔχομεν κα-
βαλλαρικὸν πολὺ καὶ οὐ χωροῦσιν οἱ καβαλλάριοι ἡμῶν ἵστασθαι ἔσωθεν τῆς τετρα-
πλεύρου παραταγῆς τῶν πεζῶν. τὰ δὲ αὐτὰ διάχωρα ὀφείλουσι φυλάττεσθαι παρὰ
τῶν ῥιπταριστῶν. τοξοτῶν, καὶ σφενδοβολιστῶν. καὶ γὰρ οἱ αὐτοὶ οὐκ ὀφείλουσι ἵστα-
σθαι κατὰ τὰ ἴσα τῶν ἱσταμένων ἔμπροσθεν προμάχων σκουταρίων, ἀλλὰ οἱ
πρόμαχοι τῶν ῥιπταριστῶν, ὀφείλουσιν ἵστασθαι κατὰ τὰ ἴσα τῶν ἱσταμένων ἔμ-
προσθεν προμάχων σκουταρίων, ἀλλὰ οἱ πρόμαχοι τῶν ῥιπταριστῶν, ὀφείλουσιν ἵστα-
σθαι κατὰ τὰ ἴσα τῶν ὄντων εἰς τὴν οὐρὰν σκουταρίων. καὶ ἡ λοιπὴ παραταγὴ τῶν
αὐτῶν ῥιπταριστῶν, καὶ τοξοτῶν, καὶ σφενδοβολιστῶν, ἵνα στήκῃ ὄπισθεν αὐτῶν. ἀν δὲ
καὶ χωρεῖ τὸ καβαλλαρικὸν ἡμῶν ἔσωθεν τῆς τετραπλεύρου παραταγῆς τῶν πε-
ζῶν, μὴ ἐχέτωσαν τὰ διάχωρα πλέον διάστημα παρ' ὃ ἀνωτέρω εἴπομεν. καὶ γὰρ πλέον
τῶν δώδεκα καβαλλαρίων ἢ καὶ δέκα πεντε οὐκ ὀφείλουσι χωρεῖν τὰ διάχωρα. τούτων οὕ-
τως οὖν δὴ τελεσθέντων, ἀπάρτι καὶ περὶ ἀπλήκτου ὅπως ὀφείλει εἶναι:—

http://digital.slub-dresden.de/ppn346357527/134